Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 18. decembra 2025*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Azylová politika – Smernica 2013/33/EÚ – Žiadatelia o medzinárodnú ochranu – Článok 7 – Miesto pobytu – Článok 18 – Materiálne podmienky prijímania – Ubytovanie – Pobytové tábory – Premiestnenie – Odmietnutie žiadateľa – Článok 20 ods. 1 písm. a) – Obmedzenie alebo odňatie materiálnych podmienok prijímania vo výnimočných a riadne odôvodnených prípadoch – Opustenie miesta pobytu bez predchádzajúceho informovania alebo povolenia – Článok 20 ods. 4 – Závažné porušenie vnútorného poriadku pobytového tábora – Článok 20 ods. 5 – Proporcionalita – Dôstojná životná úroveň – Článok 21 – Žiadatelia patriaci do kategórie zraniteľných osôb – Článok 23 – Maloletá osoba – Možnosť členského štátu odňať materiálne podmienky prijímania v prípade odmietnutia žiadateľa byť premiestnený do iného pobytového tábora“

Vo veci C-184/24 [Sidi Bouzid] [i],

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Regionálny správny súd pre Lombardsko, Taliansko) z 5. marca 2024 a doručený Súdnemu dvoru 7. marca 2024, ktorý súvisí s konaním:

AF, konajúci vo svojom mene a ako zákonný zástupca svojho maloletého dieťaťa BF,

proti

Ministero dell’Interno – U.T.G. – Prefettura di Milano,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predsedníčka piatej komory M. L. Arastey Sahún, sudcovia J. Passer, E. Regan, D. Gratsias (spravodajca) a B. Smulders,

generálny advokát: J. Richard de la Tour,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

* Jazyk konania: taliančina.

[i] Názov tejto veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– AF, konajúci vo svojom mene a ako zákonný zástupca svojho maloletého dieťaťa BF, v zastúpení: M. Gonzo, avvocata,

– talianska vláda, v zastúpení: S. Fiorentino a G. Palmieri, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci L. D'Ascia a D. G. Pintus, avvocati dello Stato,

– belgická vláda, v zastúpení: M. Jacobs a M. Van Regemorter, splnomocnené zástupkyne, za právnej pomoci A. Deteux, avocat,

– cyperská vláda, v zastúpení: I. Neophytou a F. Sotiriou, splnomocnené zástupkyne,

– poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna a D. Lutostańska, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: F. Blanc, M. Debieuvre a F. Tomat, splnomocnené zástupkyne,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 19. júna 2025,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 20 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 96).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi žiadateľom o medzinárodnú ochranu AF, konajúcim vo svojom mene a ako zákonný zástupca svojho maloletého dieťaťa BF, a Ministero dell'Interno – U.T.G. – Prefettura di Milano (Ministerstvo vnútra – U.T.G. – prefektúra Milána, Taliansko) vo veci rozhodnutia prefektúry v Miláne (Taliansko) odňať AF a jeho maloletému dieťaťu, BF, všetky materiálne podmienky prijímania v dôsledku opakovaného odmietnutia AF nechať sa, ako aj BF, premiestniť do iného pobytového tábora, než v ktorom sa nachádzajú.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2013/32/EÚ

3 Článok 13 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60), nazvaný „Povinnosti žiadateľov", stanovuje:

„1. Členské štáty uložia žiadateľom povinnosť spolupracovať s príslušnými orgánmi na účely stanovenia ich totožnosti a iných údajov uvedených v článku 4 ods. 2 smernice [Európskeho parlamentu a Rady] 2011/95/EÚ [z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych

príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9)]. Členské štáty môžu žiadateľom uložiť ďalšie povinnosti týkajúce sa spolupráce s príslušnými orgánmi, pokiaľ sú také povinnosti potrebné na spracovanie žiadosti.

2. Členské štáty môžu stanoviť najmä, že:

a) žiadatelia sa musia hlásiť príslušným orgánom alebo sa pred ne osobne dostaviť, buď bezodkladne alebo v určený čas;

…

c) žiadatelia sú povinní čo najskôr informovať príslušné orgány o svojom súčasnom mieste pobytu alebo adrese a o ich zmene. Členské štáty môžu stanoviť, že žiadateľ je povinný prijať akékoľvek oznámenie na poslednom mieste pobytu alebo na poslednej adrese, ktorú uviedol;

…“

4 Článok 28 smernice 2013/32 s názvom „Konanie v prípade konkludentného späťvzatia alebo odstúpenia od žiadosti“ stanovuje:

„1. Ak existuje opodstatnený dôvod domnievať sa, že žiadateľ svoju žiadosť konkludentne vzal späť alebo od nej odstúpil, členský štát zabezpečí, aby rozhodujúci orgán prijal rozhodnutie buď o zastavení posudzovania, alebo, ak rozhodujúci orgán považuje žiadosť za neopodstatnenú na základe primeraného posúdenia jej vecnej stránky v súlade s článkom 4 smernice [2011/95], o jej zamietnutí.

Členské štáty môžu predpokladať, že žiadateľ konkludentne vzal späť svoju žiadosť o medzinárodnú ochranu alebo od nej odstúpil, najmä, ak sa preukázalo, že:

a) nereagoval na požiadavky o poskytnutie podstatných informácií ku svojej žiadosti v zmysle článku 4 smernice [2011/95] alebo sa nedostavil na osobný pohovor, ako je uvedené v článkoch 14 až 17 tejto smernice, pokiaľ žiadateľ v primeranej lehote nepreukáže, že sa nedostavil v dôsledku okolností, ktoré nemohol ovplyvniť;

b) utiekol z miesta, kde býval,… alebo toto miesto bez povolenia opustil bez toho, aby sa v primeranom čase obrátil na príslušný orgán, alebo v primeranom čase nesplnil svoju povinnosť hlásiť sa alebo inú oznamovaciu povinnosť, pokiaľ žiadateľ nepreukáže, že sa tak stalo v dôsledku okolností, ktoré nemohol ovplyvniť.

…“

Smernica 2013/33

5 Odôvodnenia 22, 25, 26 a 35 smernice 2013/33 uvádzajú:

„(22) Členské štáty by pri rozhodovaní o možnostiach ubytovania mali náležitým spôsobom zohľadniť najlepšie záujmy dieťaťa, ako aj konkrétnu situáciu akéhokoľvek žiadateľa, ktorý je závislý na rodinných príslušníkoch alebo iných blízkych príbuzných, ako sú napríklad slobodní maloletí súrodenci, ktorí sa už zdržiavajú v členskom štáte.

…

(25) Malo by sa zamedziť možnému zneužívaniu systému prijímania určením okolností, za ktorých možno žiadateľom obmedziť alebo odňať materiálne podmienky prijímania, pričom by sa zároveň mala zabezpečiť dôstojná životná úroveň všetkých žiadateľov.

(26) Mala by sa zabezpečiť efektívnosť vnútroštátnych systémov prijímania…

…

(35) Táto smernica rešpektuje základné práva a dodržiava zásady, ktoré uznáva najmä Charta základných práv Európskej únie. Táto smernica sa najmä snaží zabezpečiť úplné rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a podporovať uplatňovanie článkov 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 a 47 charty [základných práv] a má sa zodpovedajúcim spôsobom vykonávať.“

6 Článok 2 tejto smernice, nazvaný „Vymedzenie pojmov“, uvádza:

„Na účely tejto smernice:

…

f) ‚podmienky prijímania‘ sú celý súbor opatrení, ktoré členské štáty poskytnú žiadateľom v súlade s touto smernicou;

g) ‚materiálne podmienky prijímania‘ sú podmienky prijímania, ktoré zahŕňajú ubytovanie, stravu a oblečenie, poskytované v materiálnej forme alebo ako finančné príspevky, alebo ako poukážky, alebo ako kombinácia týchto troch foriem, a denné dávky;

…

i) ‚pobytový tábor‘ je akékoľvek zariadenie, ktoré sa používa na kolektívne ubytovávanie žiadateľov;

…“

7 Článok 3 ods. 1 uvedenej smernice znie:

„Táto smernica sa vzťahuje na štátnych príslušníkov tretích krajín a osoby bez štátnej príslušnosti, ktoré podali žiadosť o medzinárodnú ochranu na územní členského štátu…, pokiaľ sú oprávnení zdržiavať sa na tomto území ako žiadatelia, ako aj na rodinných príslušníkov, ak sa na nich vzťahuje takáto žiadosť o medzinárodnú ochranu podľa vnútroštátneho práva.“

8 Článok 7 tej istej smernice, nazvaný „Pobyt a sloboda pohybu“, v odsekoch 2 až 5 stanovuje:

„2. Členské štáty môžu rozhodnúť o mieste pobytu žiadateľa z dôvodu verejného záujmu, verejného poriadku alebo v prípade potreby aj z dôvodu rýchleho spracovania a efektívneho monitorovania jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu.

3. Členské štáty môžu podmieniť zabezpečovanie materiálnych podmienok prijímania skutočným pobytom žiadateľov na konkrétnom mieste, ktoré určia členské štáty. Takéto rozhodnutie, ktoré môže mať všeobecnú povahu, sa prijme na základe individuálneho posúdenia a v súlade s vnútroštátnym právom.

4. Členské štáty ustanovia možnosť poskytovať žiadateľom dočasné povolenie na opustenie miesta pobytu uvedeného v odsekoch 2 a 3… Rozhodnutia sa prijímajú na základe individuálneho posúdenia, objektívne a nestranne, a ak sú rozhodnutia zamietavé, musia sa odôvodniť.

…

5. Členské štáty od žiadateľov vyžadujú, aby príslušné orgány informovali o súčasnej adrese a aby čo najskôr týmto orgánom oznámili každú zmenu adresy.“

9 Podľa článku 12 smernice 2013/33, nazvaného „Rodiny“:

„Členské štáty prijmú vhodné opatrenia v záujme maximálneho možného zlúčenia rodín, ktoré sa zdržiavajú na ich území, ak príslušný členský štát poskytne žiadateľom ubytovanie. Takéto opatrenia sa vykonávajú so súhlasom žiadateľa.“

10 Článok 14 tejto smernice s názvom „Školská dochádza a vzdelávanie maloletých osôb“ v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty poskytujú maloletým deťom žiadateľov a žiadateľom, ktorí sú maloletými osobami, prístup k vzdelávaciemu systému za podobných podmienok ako svojim štátnym príslušníkom dovtedy, kým sa nevykoná rozhodnutie o ich vyhostení alebo o vyhostení ich rodičov.…

…“

11 Článok 17 uvedenej smernice, nazvaný „Všeobecné pravidlá o materiálnych podmienkach prijímania a zdravotnej starostlivosti“, v odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby boli žiadateľom, keď podajú žiadosť o medzinárodnú ochranu, poskytnuté materiálne podmienky prijímania.

2. Členské štáty zabezpečia, aby materiálne podmienky prijímania poskytli žiadateľom primeranú životnú úroveň, ktorá im zaručí živobytie a ochráni ich fyzické a psychické zdravie.

Členské štáty zabezpečia, aby bola táto životná úroveň zabezpečená v prípade zraniteľných osôb nachádzajúcich sa v osobitnej situácii v súlade s článkom 21…“

12 Článok 18 tej istej smernice s názvom „Spôsoby poskytovania materiálnych podmienok prijímania“ v odseku 1 až 3 a 6 stanovuje:

„1. Ak sa poskytuje ubytovanie v materiálnej forme, malo by mať jednu z týchto podôb…:

…

b) pobytové tábory, ktoré zabezpečujú primeranú životnú úroveň;

…

2. …vo vzťahu k ubytovaniu uvedenému v odseku 1 písm. a), b) a c) tohto článku, členské štáty zabezpečia, aby:

a) žiadatelia dostali záruky týkajúce sa ochrany ich rodinného života;

…

3. Členské štáty vezmú do úvahy vo vzťahu k žiadateľom umiestneným v priestoroch a pobytových táboroch uvedených v odseku 1 písm. a) a b)… osobitnú situáciu zraniteľných osôb.

…

6. Členské štáty zabezpečia, aby boli žiadatelia premiestňovaní z jedného ubytovacieho zariadenia do druhého len v nevyhnutných prípadoch.…“

13 Článok 20 smernice 2013/33, nazvaný „Obmedzenie alebo odňatie materiálnych podmienok prijímania“, v odseku 1 až 5 stanovuje:

„1. Členské štáty môžu obmedziť alebo vo výnimočných a riadne odôvodnených prípadoch odňať materiálne podmienky prijímania, ak žiadateľ:

a) opustí miesto pobytu určené príslušným orgánom bez toho, aby ho o tom informoval, alebo bez povolenia, ak sa takéto povolenie vyžaduje, alebo

b) neplní ohlasovacie povinnosti alebo povinnosti poskytovať informácie alebo sa dostaviť na osobný pohovor týkajúci sa konania o azyle v primeranej lehote stanovenej vnútroštátnym právom, alebo

c) podal následnú žiadosť ako je vymedzená v článku 2 písm. q) smernice [2013/32].

Vo vzťahu k prípadom uvedeným v písmenách a) a b), ak sa žiadateľ nájde alebo ak sa dobrovoľne prihlási príslušnému orgánu, na základe dôvodov jeho zmiznutia sa prijme náležite odôvodnené rozhodnutie o opätovnom začatí poskytovania niektorých alebo všetkých odňatých alebo obmedzených materiálnych podmienok prijímania.

2. Členské štáty tiež môžu obmedziť materiálne podmienky prijímania, ak dospejú k záveru, že žiadateľ bez náležitého odôvodnenia nepodal žiadosť o medzinárodnú ochranu po príchode do členského štátu ihneď, ako to bolo možné.

3. Členské štáty môžu obmedziť alebo odňať materiálne podmienky prijímania, ak žiadateľ zatajil finančné zdroje, a tým neodôvodnene využíval výhody materiálnych podmienok prijímania.

4. Členské štáty môžu určiť sankcie za závažné porušenia vnútorného poriadku pobytových táborov, ako aj za obzvlášť násilné správanie.

5. Rozhodnutia o obmedzení alebo odňatí materiálnych podmienok prijímania alebo o sankciách uvedených v odsekoch 1, 2, 3 a 4 tohto článku sa prijímajú na základe individuálneho posúdenia, objektívne a nestranne a musia obsahovať odôvodnenie. Rozhodnutia musia vychádzať z konkrétnej situácie dotknutej osoby, najmä v súvislosti s osobami, na ktoré sa vzťahuje článok 21, berúc do úvahy zásadu proporcionality. Členské štáty za každých okolností zabezpečia prístup k zdravotnej starostlivosti v súlade s článkom 19 a zabezpečia dôstojnú životnú úroveň všetkých žiadateľov.“

14 Článok 21 smernice 2013/33 s názvom „Všeobecná zásada“ stanovuje, že členské štáty vo svojom vnútroštátnom práve, ktorým sa vykonáva táto smernica, zohľadnia osobitnú situáciu zraniteľných osôb, najmä maloletých osôb a slobodných matiek alebo otcov s maloletými deťmi. Podľa článku 22 ods. 1 tejto smernice, nazvaného „Posúdenie osobitných potrieb zraniteľných osôb pri prijímaní“, členské štáty na účely účinného vykonávania jej článku 21 posúdia, či žiadateľ je žiadateľom s osobitnými potrebami pri prijímaní. Členské štáty tiež uvedú povahu takýchto potrieb.

15 Článok 23 uvedenej smernice s názvom „Maloleté osoby“ v odsekoch 1, 2 a 5 stanovuje:

„1. Pri vykonávaní ustanovení tejto smernice, ktoré sa týkajú maloletých osôb, musia mať členské štáty v prvom rade na zreteli najlepšie záujmy detí. Členské štáty zabezpečia životnú úroveň primeranú fyzickému, psychickému, duchovnému, morálnemu a sociálnemu rozvoju maloletej osoby.

2. Pri posudzovaní najlepších záujmov maloletej osoby členské štáty náležite zohľadnia najmä tieto faktory:

…

b) blaho a sociálny rozvoj maloletej osoby pri osobitnom zohľadnení jej osobnej situácie;

…

5. Členské štáty zabezpečia, aby maloleté deti žiadateľov alebo žiadatelia, ktorí sú maloletými osobami, boli umiestnení spolu so svojimi rodičmi…“

16 Článok 26 tej istej smernice s názvom „Opravné prostriedky“ v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby bolo proti rozhodnutiam týkajúcim sa poskytnutia, odňatia alebo obmedzenia výhod podľa tejto smernice alebo proti rozhodnutiam prijatým podľa článku 7, ktoré individuálne ovplyvnia žiadateľov, možné v rámci postupov stanovených vo vnútroštátnom práve podať opravný prostriedok. Možnosť podať opravný prostriedok alebo žiadosť o preskúmanie rozhodnutia z hľadiska skutkového a právneho stavu pred súdnym orgánom sa zaručí aspoň v poslednom stupni konania.“

Talianske právo

17 Článok 17 decreto-legge n. 142 – Attuazione della direttiva 2013/33/UE recante norme relative all'accoglienza dei richiedenti protezione internazionale, nonché della direttiva 2013/32/UE, recante procedure comuni ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di protezione internazionale (legislatívny dekrét č. 142, ktorým sa vykonáva smernica 2013/33/EÚ, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu, ako aj smernica 2013/32/EÚ o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany) z 18. augusta 2015 (GURI č. 214 z 15. septembra 2015), zmenený prostredníctvom decreto-legge n. 20 – Disposizioni urgenti in materia di flussi di ingresso legale dei lavoratori stranieri e di prevenzione e contrasto all'immigrazione irregolare (legislatívny dekrét č. 20 o naliehavých opatreniach v oblasti legálneho vstupu zahraničných pracovníkov a predchádzania nelegálnemu prisťahovalectvu a boja proti nemu) z 10. marca 2023 (GURI č. 59 z 10. marca 2023), ktorý bol so zmenami zmenený na zákon prostredníctvom legge n. 50 (zákon č. 50) z 5. mája 2023 (GURI č. 104 z 5. mája 2023) (ďalej len „legislatívny dekrét č. 142"), nazvaný „Ubytovanie osôb s osobitnými potrebami", v odseku 1 stanovuje:

„Opatrenia na prijímanie stanovené týmto dekrétom zohľadňujú osobitnú situáciu zraniteľných osôb, akými sú maloleté osoby,… slobodné matky alebo otcovia s maloletými deťmi…"

18 Článok 23 legislatívneho dekrétu č. 142 s názvom „Obmedzenie alebo odňatie materiálnych podmienok prijímania" v odseku 1 až 4 stanovuje:

„1. Prefekt provincie, v ktorej sa nachádzajú zariadenia uvedené v článkoch 9 a 11, prijme odôvodnený výnos o odňatí opatrení na prijímanie v prípadoch, keď:

a) sa žiadateľ nedostaví do určeného zariadenia alebo opustí pobytový tábor bez predchádzajúceho odôvodneného oznámenia prefektúre – príslušnému územnému riaditeľstvu vlády;

b) žiadateľ sa nedostaví na pojednávanie pred orgánom posudzujúcim žiadosť;

c) žiadateľ podá novú žiadosť v zmysle článku 29 [decreto legislativo n. 25 – Attuazione della direttiva 2005/85/CE recante norme minime per le procedure applicate negli Stati membri ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di rifugiato (legislatívny dekrét č. 25, ktorým sa vykonáva smernica 2005/85/ES o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca) z 28. januára 2008 (GURI č. 40 zo 16. februára 2008)], v znení neskorších zmien;

d) je preukázané, že žiadateľ má dostatočné finančné prostriedky.

2. V prípade, ak žiadateľ o medzinárodnú ochranu závažným spôsobom alebo opakovane poruší pravidlá zariadenia, v ktorom je ubytovaný, vrátane úmyselného poškodenia hnuteľného alebo nehnuteľného majetku, alebo závažného násilného správania, a to aj mimo prijímacieho zariadenia, prefekt bez toho, aby bolo dotknuté právo nariadiť premiestnenie žiadateľa do iného zariadenia, rozhodne o prijatí jedného alebo viacerých z týchto opatrení:

a) dočasné vylúčenie z účasti na aktivitách organizovaných osobou správcom zariadenia;

b) dočasné vylúčenie z prístupu k jednej alebo viacerým službám uvedeným v článku 10 ods. 1 druhej vete, s výnimkou zabezpečenia materiálneho vybavenia;

c) pozastavenie na obdobie od tridsať dní do šiestich mesiacov alebo odňatie doplnkových hospodárskych výhod uvedených v špecifikáciách podľa článku 12;

2a. Opatrenia uvedené v tomto článku sa prijmú na individuálnom základe v súlade so zásadou proporcionality a s prihliadnutím na situáciu žiadateľa, najmä s podmienkami uvedenými v článku 17, a musia obsahovať odôvodnenie. Opatrenia prijaté prefektom voči žiadateľovi sa oznámia územnej komisii zodpovednej za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu.

3. V prípade uvedenom v odseku 1 písm. a) je správca zariadenia povinný bezodkladne informovať prefektúru – územné riaditeľstvo vlády o tom, že sa žiadateľ nedostavil alebo že opustil zariadenie. Ak sa žiadateľ o azyl nájde alebo sa dobrovoľne prihlási polícii alebo určenému zariadeniu, miestne príslušný prefekt nariadi odôvodneným opatrením na základe informácií poskytnutých žiadateľom prípadné opätovné začatie poskytovania opatrení na prijímanie. Opätovné začatie poskytovania sa nariadi len vtedy, ak k nedostaveniu sa alebo opusteniu došlo v dôsledku vyššej moci alebo nepredvídateľnej okolnosti, alebo v každom prípade z vážnych osobných dôvodov.

4. V prípade porušenia vnútorného poriadku zariadenia riaditeľ žiadateľa formálne upozorní a ak sú splnené podmienky na uplatnenie opatrení uvedených v odseku 2, bezodkladne zašle prefektúre správu o udalosti.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

19 AF a jeho dieťa BF, ktoré bolo v čase skutkových okolností vo veci samej maloletou osobou, sú žiadateľmi o medzinárodnú ochranu, ktorí bývajú v pobytovom tábore v Miláne.

20 Prefektúra v Miláne prijala 1. júna 2023 rozhodnutie o odňatí materiálnych podmienok prijímania voči AF a BF (ďalej len „sporné rozhodnutie vo veci samej“). Vnútroštátny súd poznamenáva, že hoci odôvodnenie tohto rozhodnutia odkazuje na rôzne skutočnosti zakladajúce porušenie vnútorného poriadku prijímacieho zariadenia, závažné násilné správanie alebo skutky, ktoré majú vplyv na podmienky nároku na materiálne podmienky prijímania, právnym základom uvedeného rozhodnutia sú však ustanovenia článku 23 ods. 1 písm. a) legislatívneho dekrétu č. 142, ktoré sa týkajú opustenia pobytového tábora. Vnútroštátny súd z toho vyvodil, že odňatie uvedených materiálnych podmienok prijímania je založené na opakovanom odmietnutí AF premiestniť sa spolu so svojím dieťaťom do iného pobytového tábora, ktoré sa tiež nachádza v Miláne a ktoré je v podstate odôvodnené skutočnosťou, že v súčasnosti bývajú títo žiadatelia v ubytovacom zariadení určenom pre štyri osoby.

21 AF podal žalobu o neplatnosť, ako aj návrh na nariadenie predbežného opatrenia na Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Regionálny správny súd pre Lombardsko, Taliansko), vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, pričom tvrdil, že jeho odmietnutie premiestniť sa do iného pobytového tábora je odôvodnené skutočnosťou, že BF študuje v blízkosti pobytového tábora, v ktorom sa nachádzajú.

22 AF tvrdí, že v dôsledku uvedeného odňatia materiálnych podmienok prijímania nebude schopný uspokojovať svoje základné potreby ani základné potreby svojho maloletého dieťaťa. V tejto súvislosti uvádza najmä porušenie článku 21 smernice 2013/33 a článku 17 legislatívneho dekrétu č. 142 v rozsahu, v akom rozhodnutie sporné vo veci samej nezohľadňuje skutočnosť, že on sám a jeho syn patria do kategórie „zraniteľných osôb“, porušenie článku 23 ods. 1 písm. a) legislatívneho dekrétu č. 142 v rozsahu, v akom odmietnutie premiestnenia nie je porovnateľné s prípadmi uvedenými v tomto ustanovení, ako aj porušenie článku 20 smernice 2013/33, ako ho Súdny dvor vykladal v rozsudkoch z 12. novembra 2019, Haqbin (C-233/18, EU:C:2019:956), a z 1. augusta 2022 Ministero dell'Interno (Odňatie materiálnych podmienok prijímania) (C-422/21, EU:C:2022:616), z ktorého vyplýva všeobecná zásada uplatniteľná na všetky prípady odňatia materiálnych podmienok prijímania vrátane prípadov, keď také odňatie nemá povahu sankcie.

23 Pokiaľ ide o návrh AF na nariadenie predbežného opatrenie, vnútroštátny súd ho uznesením z 25. júla 2023 zamietol z dôvodu, že sporné rozhodnutie je vyjadrením organizačnej právomoci správneho orgánu v oblasti riadenia pobytových táborov.

24 AF podal proti tomuto uzneseniu odvolanie na Consiglio di Stato (Štátna rada, Taliansko), ktorá uznesením z 22. septembra 2023 vyhovela tomuto odvolaniu z dôvodu, že sporné rozhodnutie vo veci samej môže porušovať základné práva AF, najmä jeho právo na prístup k základným potrebám, ako sú potraviny, ubytovanie a oblečenie.

25 Pokiaľ ide o žalobu o neplatnosť, vnútroštátny súd v prvom rade uvádza, že s cieľom zosúladiť vnútroštátnu právnu úpravu s článkom 20 smernice 2013/33, ako ho vykladá judikatúra uvedená v bode 22 tohto rozsudku, bol článok 23 ods. 1 legislatívneho dekrétu č. 142 zmenený tak, že právomoc príslušného vnútroštátneho orgánu, pokiaľ ide o odňatie materiálnych podmienok prijímania, je teraz vyjadrením diskrečnej právomoci, ktorej výkon podlieha konkrétnemu posúdeniu všetkých relevantných skutočností prejednávanej veci. Na základe toho sa domnieva, že vzhľadom na to, že dôvod rozporu vnútroštátnej právnej úpravy s právom Únie zanikol, nemalo by sa uplatneniu tejto právnej úpravy naďalej brániť. Konkrétne táto právna úprava je v súčasnosti v súlade so zásadou proporcionality a najmä s nutnosťou zohľadniť argumenty dotknutej osoby.

26 V druhom rade sa vnútroštátny súd domnieva, že sporné rozhodnutie vo veci samej nemožno považovať za sankciu. V prejednávanej veci totiž príslušný vnútroštátny orgán nemal v úmysle vylúčiť žalobcu vo veci samej zo systému prijímania, ale ho len premiestniť do iného pobytového tábora, v ktorom by naďalej požíval úplnú ochranu. Odňatie materiálnych podmienok prijímania je teda priamym dôsledkom jeho odmietnutia naďalej využívať tieto podmienky v inom pobytovom tábore, než v ktorom v súčasnosti býva. Okrem toho zastáva názor, že situácia, o ktorú ide vo veci samej, patrí do pôsobnosti článku 23 ods. 1 písm. a) legislatívneho dekrétu č. 142, keďže podobne ako v situácii výslovne uvedenej v tomto ustanovení, teda v situácii, v ktorej sa žiadateľ o medzinárodnú ochranu nedostaví do pobytového tábora určeného príslušným vnútroštátnym orgánom alebo ho opustí, sa musí takéto odmietnutie považovať za dobrovoľné vystúpenie zo systému prijímania. Podľa vnútroštátneho súdu tak skutočnosť, že uvedený žiadateľ tak nemá v dôsledku tohto odmietnutia možnosť uspokojovať svoje základné potreby, neznamená, že sa nachádza v situácii, ktorá je odlišná od situácie, v ktorej by sa nachádzal, ak by odmietol byť zaradený do tohto systému prijímania, ktorého uplatnenie vždy vyžaduje, aby sa dotknutá osoba do uvedeného systému prijímania zapojila.

27 V treťom rade vnútroštátny súd najprv uvádza, že právomoc prijať rozhodnutie o odňatí materiálnych podmienok prijímania je stanovená v článku 20 smernice 2013/33, pričom toto rozhodnutie môže mať formu sankcie v súlade s článkom 20 ods. 4 tejto smernice alebo správneho opatrenia v dôsledku nedodržania objektívnych podmienok prístupu k materiálnym podmienkam prijímania v súlade s jej článkom 20 ods. 1 až 3.

28 Ďalej poznamenáva, že v rámci priznania nároku na materiálne podmienky prijímania prináleží príslušnému vnútroštátnemu orgánu, aby určil pobytový tábor, v ktorom bude žiadateľ bývať, a prípadne ho premiestnil do iného pobytového tábora na základe posúdenia týkajúceho sa riadenia a organizácie prijímania žiadateľov o medzinárodnú ochranu, a najmä dostupnosti miest v jednotlivých ubytovacích zariadeniach. Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že v prejednávanej veci je premiestnenie AF a BF do iného pobytového tábora, než v ktorom sa nachádzali, odôvodnené skutočnosťou, že žijú v ubytovaní určenom pre štyri osoby, ktoré teda zodpovedá potrebám početnejšej rodinnej jednotky. V tejto súvislosti vnútroštátny súd poznamenáva, že za týchto podmienok príslušný orgán postupoval v súlade s bodmi 49 a 50 rozsudku z 12. novembra 2019, Haqbin (C-233/18, EU:C:2019:956), a s článkom 20 ods. 5 smernice 2013/33, keď rozhodol o ich premiestnení do iného pobytového tábora nachádzajúceho sa v tom istom meste, kde by AF a BF mohli naďalej využívať materiálne podmienky prijímania. Okrem toho odmietnutie AF byť premiestnený do iného pobytového tábora nebolo odôvodnené preukázanou nevhodnosťou nového pobytového tábora vzhľadom na jeho životné potreby, ale len väčšou blízkosťou tábora, v ktorom je ubytovaný, ku škole, ktorú navštevuje BF, čo podľa vnútroštátneho súdu nemôže odôvodniť takéto odmietnutie, keďže školská dochádzka BF je v každom prípade zabezpečená.

29 Vnútroštátny súd pritom zdôrazňuje, že ako vyplýva z článku 20 ods. 1 až 3 smernice 2013/33, ako ho vykladajú rozsudky z 12. novembra 2019, Haqbin (C-233/18, EU:C:2019:956, bod 44), a z 1. augusta 2022, Ministero dell'Interno (Odňatie materiálnych podmienok prijímania) (C-422/21, EU:C:2022:616, body 37 a 38), táto smernica stanovuje možnosť členských štátov reagovať na prípadné zneužitie systému prijímania odňatím materiálnych podmienok prijímania. V prejednávanej veci sa domnieva, že odmietnutie AF predstavuje zneužívajúce správanie, ktorým AF využíva prístup k týmto podmienkam na svoje vlastné účely a v praxi obmedzuje organizačnú právomoc správneho orgánu v oblasti riadenia pobytových táborov, najmä prideľovaniu príjemcov uvedených podmienok do pobytového tábora.

30 Vzhľadom na to, že podľa tohto súdu odňatie výhody týchto podmienok predstavovalo v prejednávanej veci jediné opatrenie, ktoré bolo možné prijať vzhľadom na dôvod premiestnenia do iného pobytového tábora, a to veľkosť ubytovania, v ktorom AF a BF bývajú, a nedostupnosť ubytovania, ktoré by bolo vhodnejšie pre ich situáciu, v pobytovom tábore, v ktorom sa nachádzajú, vylúčenie takéhoto opatrenia článkom 20 smernice 2013/33 by znamenalo „paralyzovať“ organizačnú právomoc správneho orgánu v oblasti riadenia pobytových táborov a zavedenie určitej formy „práva na zotrvanie“ žiadateľov o medzinárodnú ochranu v pôvodne určenom pobytovom tábore, a to bez toho, aby to stanovovalo právo Únie alebo vnútroštátne právo.

31 Za týchto podmienok Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia (Regionálny správny súd pre Lombardsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Bránia článok 20 smernice [2013/33] a zásady stanovené Súdnym dvorom v rozsudkoch z 12. novembra 2019 [Haqbin (C-233/18, EU:C:2019:956)] a z 1. augusta 2022 [Ministero dell'Interno (Odňatie materiálnych podmienok prijímania) (C-422/21, EU:C:2022:616)] v rozsahu, v akom vylučujú možnosť správneho orgánu členského štátu nariadiť sankciu spočívajúcu v odňatí opatrení na prijímanie v prípade, ak takéto rozhodnutie vedie k ohrozeniu základných životných potrieb cudzieho štátneho príslušníka žiadajúceho o medzinárodnú ochranu a jeho rodiny, vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje na základe odôvodneného individuálneho posúdenia týkajúceho sa aj nutnosti a primeranosti daného opatrenia odňať opatrenia na prijímanie nie na základe sankcie, ale z dôvodu, že zanikli podmienky nároku na opatrenia na prijímanie, a najmä z dôvodu, že cudzinec odmieta z dôvodov, ktoré nesúvisia s uspokojovaním základných životných potrieb a s ochranou ľudskej dôstojnosti, nechať sa premiestniť do iného prijímacieho zariadenia, ktoré určil správny orgán na základe objektívnych organizačných potrieb a ktoré na zodpovednosť samotného správneho orgánu zaručuje zachovanie materiálnych podmienok prijímania rovnocenných s podmienkami poskytovanými v pôvodnom zariadení, ak sa cudzinec v dôsledku odmietnutia premiestnenia a následného rozhodnutia o odňatí dostane do situácie, v ktorej nie je schopný uspokojovať základné životné potreby seba samého a svojej rodiny?“

O prejudiciálnej otázke

32 Na úvod treba uviesť, že z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že sporné rozhodnutie vo veci samej na jednej strane odňalo žiadateľovi o medzinárodnú ochranu a jeho maloletému dieťaťu všetky materiálne podmienky prijímania z dôvodu, že tento žiadateľ opakovane odmietol byť spolu s týmto dieťaťom premiestnený do iného pobytového tábora, než v ktorom bývajú, a na druhej strane je toto rozhodnutie založené na ustanovení vnútroštátneho práva, ktorým sa vykonáva článok 20 ods. 1 písm. a) smernice 2013/33.

33 Treba teda konštatovať, že vnútroštátny súd sa svojou otázkou v podstate pýta, či sa má článok 20 ods. 1 písm. a) smernice 2013/33 vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej môže príslušný orgán odňať žiadateľovi o medzinárodnú ochranu, ktorý odmietne jeho premiestnenie do iného pobytového tábora, než je ten, v ktorom je ubytovaný, všetky materiálne podmienky prijímania, a to aj v prípade, že v dôsledku tohto odňatia tento žiadateľ nie je schopný uspokojovať svoje životné potreby a potreby svojej rodiny.

34 V tejto súvislosti treba pripomenúť, ako vyplýva z definícií uvedených v článku 2 písm. f) a g) smernice 2013/33, že výraz „materiálne podmienky prijímania“ označuje celý súbor opatrení prijatých členskými štátmi v súlade s touto smernicou v prospech žiadateľov o medzinárodnú ochranu, ktoré zahŕňajú ubytovanie, stravu a oblečenie, poskytované v materiálnej forme alebo ako finančné príspevky, alebo ako poukážky, alebo ako kombinácia týchto troch foriem, ako aj denné dávky (rozsudok z 12. novembra 2019, Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, bod 32).

35 Podľa článku 17 ods. 1 a 2 smernice 2013/33 sú členské štáty povinné zabezpečiť, aby žiadatelia o medzinárodnú ochranu mali prístup k materiálnym podmienkam prijímania, keď podajú svoju žiadosť, a aby opatrenia prijaté na tieto účely zabezpečovali žiadateľom primeranú životnú úroveň, ktorá im zaručí živobytie a ochráni ich telesné a duševné zdravie. V prípade „zraniteľných

osôb“ v zmysle článku 21 tejto smernice, medzi ktoré patria maloleté osoby a slobodné matky alebo otcovia s maloletými deťmi, článok 17 ods. 2 druhý pododsek uvedenej smernice stanovuje, že členské štáty sú povinné zabezpečiť, aby im takáto životná úroveň bola „zabezpečená“ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. novembra 2019, Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, body 33 a 34).

36 Povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby žiadatelia o medzinárodnú ochranu mali prístup k materiálnym podmienkam prijímania, však nie je absolútna. Normotvorca Únie totiž v článku 20 smernice 2013/33, nachádzajúcom sa v jej kapitole III, ktorá je rovnako ako tento článok 20 nazvaná „Obmedzenie alebo odňatie materiálnych podmienok prijímania“, stanovil okolnosti, za ktorých môže byť poskytovanie týchto podmienok obmedzené alebo odňaté (rozsudok z 12. novembra 2019, Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, bod 35).

37 Možnosť členských štátov obmedziť alebo odňať podľa okolností materiálne podmienky prijímania je výslovne stanovená iba v odsekoch 1 až 3 článku 20 smernice 2013/33, ktoré, ako vyplýva z odôvodnenia 25 tejto smernice, sa týkajú najmä prípadov, ktoré sa vyznačujú rizikom zneužitia systému prijímania zavedeného uvedenou smernicou žiadateľmi o medzinárodnú ochranu (rozsudok z 12. novembra 2019, Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, bod 44).

38 Konkrétne, podľa článku 20 ods. 1 písm. a) uvedenej smernice môžu členské štáty obmedziť alebo vo výnimočných a riadne odôvodnených prípadoch odňať materiálne podmienky prijímania, ak žiadateľ o medzinárodnú ochranu opustí miesto pobytu určené príslušným orgánom bez toho, aby ho o tom informoval, alebo bez povolenia, ak sa takéto povolenie vyžaduje.

39 Vzhľadom na to, že dotknutá vnútroštátna právna úprava vykonáva toto ustanovenie, treba určiť, či sa toto ustanovenie môže uplatniť na situáciu žiadateľa o medzinárodnú ochranu, ktorý odmietne svoje premiestnenie do iného pobytového tábora, než v ktorom býva.

40 V súlade s ustálenou judikatúrou je pri výklade ustanovenia práva Únie potrebné zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou [rozsudok z 1. augusta 2022, Ministero dell’Interno (Odňatie materiálnych podmienok prijímania), C-422/21, EU:C:2022:616, bod 28 a citovaná judikatúra].

41 V prvom rade, pokiaľ ide o znenie článku 20 ods. 1 písm. a) smernice 2013/33, treba na jednej strane uviesť, že použitie slovesa „opustiť“ v kontexte výrazu „opustí miesto pobytu určené príslušným orgánom“ podľa obvyklého významu tohto slovesa v bežnom jazyku odkazuje na skutočnosť, že žiadateľ o medzinárodnú ochranu dobrovoľne opustí toto miesto pobytu na dlhší čas, či dokonca natrvalo.

42 Na druhej strane treba konštatovať, že tento výraz v spojení s výrazmi „bez toho, aby ho o tom informoval“ a „alebo bez povolenia, ak sa takéto povolenie vyžaduje“, uvedené v tomto ustanovení, výslovne odkazujú na nesplnenie povinností týkajúcich sa pobytu žiadateľov o medzinárodnú ochranu, ktoré týmto žiadateľom ukladajú členské štáty podľa článku 7 smernice 2013/33.

43 Podľa článku 7 ods. 2 a 3 tejto smernice majú totiž členské štáty možnosť jednak rozhodnúť o mieste pobytu žiadateľov o medzinárodnú ochranu, či už z dôvodu verejného záujmu, verejného poriadku alebo prípadne z dôvodu rýchleho spracovania a efektívneho monitorovania ich žiadosti, a jednak podmieniť zabezpečovanie materiálnych podmienok prijímania skutočným pobytom žiadateľov na konkrétnom mieste, ktoré im určia. V súlade s článkom 7 ods. 4 uvedenej smernice členské štáty ustanovia možnosť poskytovať dočasné povolenie na opustenie miesta

pobytu uvedeného v odsekoch 2 a 3 uvedeného článku 7. Vo všetkých prípadoch článok 7 ods. 5 tej istej smernice ukladá členským štátom povinnosť, aby od žiadateľov o medzinárodnú ochranu vyžadovali povinnosť informovať príslušné orgány o ich adrese a aby im čo najskôr oznámili každú zmenu adresy.

44 V dôsledku toho sa článok 20 ods. 1 písm. a) smernice 2013/33 vzťahuje na situácie, v ktorých žiadateľ o medzinárodnú ochranu „opustí“ miesto pobytu stanovené príslušným vnútroštátnym orgánom na základe odseku 2 alebo 3 článku 7 tejto smernice, čím sa vyhne svojej povinnosti oznámiť zmenu svojej adresy stanovenej v článku 7 ods. 5 uvedenej smernice a/alebo prípadne svojej povinnosti mať povolenie uvedené v článku 7 ods. 4 tejto smernice, ak je toto povolenie potrebné na opustenie tohto miesta.

45 V druhom rade, pokiaľ ide o kontext, do ktorého patrí článok 20 ods. 1 písm. a) smernice 2013/33, treba konštatovať, že situácie, ktorých sa týka, vykazujú určitú podobnosť so situáciami, na ktoré odkazuje článok 20 ods. 1 písm. b) tejto smernice, a to prípady, keď si žiadateľ o medzinárodnú ochranu neplní povinnosť dostaviť sa na orgány, neodpovedá na žiadosti o informácie alebo sa nedostaví na osobné pohovory týkajúce sa azylového konania v primeranej lehote stanovenej vnútroštátnym právom.

46 Táto analógia je zdôraznená v druhom pododseku odseku 1 uvedeného článku 20, ktorý stanovuje, že vo vzťahu k prípadom uvedeným v písmenách a) a b) tohto prvého odseku, ak sa žiadateľ o medzinárodnú ochranu nájde alebo ak sa dobrovoľne prihlási príslušnému orgánu, sa na základe dôvodov jeho „zmiznutia“ prijme náležite odôvodnené rozhodnutie o opätovnom začatí poskytovania niektorých alebo všetkých odňatých alebo obmedzených materiálnych podmienok prijímania.

47 Zo spresnení uvedených v tomto druhom pododseku vyplýva, že vo všetkých prípadoch uvedených v článku 20 ods. 1 prvom pododseku písm. a) a b) smernice 2013/33 je odňatie alebo obmedzenie materiálnych podmienok prijímania, ktoré sú v ňom stanovené, dôsledkom správania žiadateľa o medzinárodnú ochranu, ktorý sa vyhýba povinnostiam stanoveným vnútroštátnym právom na účely posúdenia jeho žiadosti alebo výkonu jeho práva zdržiavať sa na území dotknutého členského štátu ako žiadateľ v zmysle článku 3 ods. 1 tejto smernice, prestáva byť uvedený žiadateľ k dispozícii príslušným orgánom, takže už nie je možné, aby ho tieto orgány lokalizovali. Ak to totiž opäť bude možné z dôvodu, že sa „nájde“ alebo sa im „dobrovoľne prihlási“, jeho situácia musí byť opätovne preskúmaná vzhľadom na dôvody jeho „zmiznutia“, aby bolo možné určiť, či je potrebné opätovne začať poskytovať tieto materiálne podmienky prijímania v jeho prospech.

48 Tento výklad potvrdzujú články 13 a 28 smernice 2013/32 týkajúce sa spoločných konaní o poskytovaní alebo odnímaní medzinárodnej ochrany.

49 Na jednej strane totiž článok 13 ods. 1 tejto smernice stanovuje, že členské štáty uložia žiadateľom o medzinárodnú ochranu povinnosť spolupracovať s príslušnými orgánmi na účely stanovenia ich totožnosti a iných údajov uvedených v článku 4 ods. 2 smernice 2011/95, ktoré sú potrebné na podloženie ich žiadosti. Podľa tohto článku 13 ods. 1 môžu členské štáty uložiť týmto žiadateľom ďalšie povinnosti týkajúce sa spolupráce s príslušnými orgánmi, pokiaľ sú také povinnosti potrebné na spracovanie žiadosti, medzi ktoré patrí povinnosť stanovená v článku 13 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32, ktorá spočíva v tom, že sa od uvedených žiadateľov vyžaduje, aby sa hlásili príslušným orgánom alebo sa pred ne osobne dostavili, buď bezodkladne alebo v určený

čas. Táto posledná uvedená povinnosť zodpovedá jednej z povinností, ktorých nedodržanie môže viesť k obmedzeniu alebo odňatiu materiálnych podmienok prijímania na základe článku 20 ods. 1 písm. b) smernice 2013/33.

50 Rovnako jeden z prípadov uvedených v článku 20 ods. 1 písm. a) tejto smernice zodpovedá porušeniu povinností, ktoré môžu byť uložené žiadateľom o medzinárodnú ochranu podľa článku 13 ods. 2 písm. c) smernice 2013/32, a to povinnosti čo najskôr informovať príslušné orgány o svojom mieste pobytu alebo adrese a o ich zmene, ako aj povinnosti prijať akékoľvek oznámenie na poslednom mieste pobytu alebo na poslednej adrese, ktorú uviedli.

51 Na druhej strane v súlade s článkom 28 ods. 1 druhým pododsekom písm. a) a b) smernice 2013/32 členské štáty môžu predpokladať, že žiadateľ konkludentne vzal späť svoju žiadosť o medzinárodnú ochranu alebo od nej odstúpil, a to buď vtedy, keď nereagoval na požiadavky o poskytnutie podstatných informácií ku svojej žiadosti v zmysle článku 4 smernice 2011/95 alebo sa nedostavil na osobný pohovor, ako je uvedené v článkoch 14 až 17 smernice 2013/32, alebo utiekol z miesta, kde býval, alebo toto miesto bez povolenia opustil bez toho, aby sa v primeranom čase obrátil na príslušný orgán, alebo v primeranom čase nesplnil svoju povinnosť hlásiť sa alebo inú oznamovaciu povinnosť.

52 Treba pritom konštatovať, že tieto prípady v podstate zodpovedajú prípadom, v ktorých možno rozhodnúť o obmedzení alebo odňatí materiálnych podmienok prijímania na základe článku 20 ods. 1 písm. a) alebo b) smernice 2013/33.

53 V treťom rade, pokiaľ ide o ciele sledované touto smernicou uvedenou ako poslednou, treba pripomenúť, že ako vyplýva z bodu 43 tohto rozsudku, povinnosti stanovené v jej článku 7 majú za cieľ umožniť členským štátom prijať rozhodnutia v oblasti slobody pohybu a pobytu žiadateľov o medzinárodnú ochranu, ktoré pri dodržaní ich základných práv zaručujú, že zostanú k dispozícii príslušným orgánom, pokiaľ sú oprávnení zdržiavať sa na ich území na účely posúdenia ich žiadosti z dôvodov verejného záujmu alebo verejného poriadku, alebo prípadne na účely rýchleho spracovania a efektívneho monitorovania ich žiadosti.

54 V dôsledku toho sa žiadateľ o medzinárodnú ochranu, ktorý v rozpore s týmito povinnosťami opustí miesto pobytu, ktoré bolo určené príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, bez toho, aby ich o tom informoval alebo bez toho, aby na to mal povolenie, v skutočnosti vyhýba ich kontrole a ohrozuje tak ciele verejného záujmu, verejného poriadku alebo efektívneho monitorovania jeho žiadosti, ktoré určenie tohto miesta pobytu sleduje.

55 Z toho vyplýva, že v takejto situácii obmedzenie poskytovania materiálnych podmienok prijímania alebo, vo výnimočných a riadne odôvodnených prípadoch, ich odňatie predstavuje opatrenie, ktorým členské štáty vyvodzujú dôsledky z nedodržania povinností, ktoré má žiadateľ o medzinárodnú ochranu na základe svojej povinnosti spolupracovať s príslušnými orgánmi na účely posúdenia jeho žiadosti alebo v úzkej súvislosti s touto povinnosťou tým, že tomuto žiadateľovi čiastočne alebo úplne odníme výhody, na ktoré má nárok z dôvodu prijatia na území členského štátu zodpovedného za jeho žiadosť a ktorých získanie je podmienené podaním a preskúmaním tejto žiadosti.

56 Žiadateľa o medzinárodnú ochranu, ktorý býva v pobytovom tábore a ktorý sa odmieta podriadiť rozhodnutiu o premiestnení do iného pobytového tábora, pričom zostáva v prvom z týchto pobytových táborov, však nemožno považovať za žiadateľa, ktorý „opustí miesto pobytu určené príslušným orgánom bez toho, aby ho o tom informoval, alebo bez povolenia, ak sa takéto povolenie vyžaduje“ v zmysle článku 20 ods. 1 písm. a) smernice 2013/33.

57 Po prvé, aj keby sa pripustilo, že v situácii, o akú ide v bode 56 tohto rozsudku, príslušný vnútroštátny orgán ukladá dotknutému žiadateľovi o medzinárodnú ochranu takúto povinnosť pobytu v novom pobytovom tábore, nemožno tohto žiadateľa v prípade odmietnutia premiestnenia považovať za osobu, ktorá opustila tento tábor bez toho, aby o tom informovala príslušný vnútroštátny orgán alebo bez toho, aby na to získala povolenie, ale treba ho považovať za osobu, ktorá sa naďalej skutočne zdržiava v pobytovom tábore, ktorý jej pôvodne určil tento orgán, a teda že zostáva k dispozícii tomuto orgánu, a ak sú odlišné, orgánom príslušným na vybavenie jej žiadosti o medzinárodnú ochranu.

58 V takejto situácii tak na rozdiel od situácie uvedenej v článku 20 ods. 1 písm. a) smernice 2013/33 zostáva žiadateľ o medzinárodnú ochranu lokalizovaný, takže v tomto prípade by povinnosť príslušných orgánov stanovená v článku 20 ods. 1 druhom pododseku tejto smernice prijať riadne odôvodnené rozhodnutie založené na dôvodoch „zmiznutia“ tohto žiadateľa, pokiaľ ide o opätovné začatie poskytovania niektorých alebo všetkých materiálnych podmienok prijímania, ktoré boli odňaté alebo obmedzené, bola bezpredmetná.

59 S prihliadnutím na vyššie uvedené treba konštatovať, že normotvorca Únie nemal v úmysle stanoviť možnosť pre členské štátov odňať alebo obmedziť tieto podmienky na základe článku 20 ods. 1 písm. a) smernice 2013/33 týkajúceho sa opustenia miesta pobytu v prípade odmietnutia podriadiť sa rozhodnutiu o premiestnení do iného pobytového tábora, pokiaľ toto odmietnutie nemá za následok „zmiznutie“ žiadateľa o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 20 ods. 1 druhého pododseku.

60 Po druhé, ako bolo konštatované v bodoch 51 a 52 tohto rozsudku, prípady uvedené v článku 20 ods. 1 písm. a) smernice 2013/33 v podstate zodpovedajú niektorým z prípadov, v ktorých členské štáty môžu predpokladať, že žiadateľ o medzinárodnú ochranu konkludentne vzal späť svoju žiadosť o medzinárodnú ochranu alebo od nej odstúpil. Ako pritom v podstate uviedol generálny advokát v bode 41 svojich návrhov, odmietnutie tohto žiadateľa dodržiavať určité podmienky, za akých sa mu zabezpečuje starostlivosť, nemôže samo osebe svedčiť o konkludentnom späťvzatí jeho žiadosti alebo o implicitnom odstúpení od nej.

61 Po tretie, ako je uvedené v odôvodnení 25 smernice 2013/33 a pripomenuté v bodoch 36 a 37 tohto rozsudku, cieľom odsekov 1 až 3 článku 20 tejto smernice je „určiť okolnosti“, za ktorých možno obmedziť alebo odňať materiálne podmienky prijímania. Ako teda navyše odráža znenie odseku 1 písm. a) uvedeného článku 20, situácie, na ktoré odkazujú uvedené odseky 1 až 3, sú vymenované taxatívne, takže členské štáty nemôžu rozšíriť ich uplatnenie na situácie, ktoré nezodpovedajú prípadom uvedeným v týchto odsekoch.

62 Ak však žiadateľ o medzinárodnú ochranu, ako je to v prejednávanej veci, opakovane odmieta nechať sa premiestniť a nechať premiestniť svoje maloleté dieťa do iného pobytového tábora, než je ten, v ktorom sa nachádzajú, a v dôsledku toho sa s týmto dieťaťom naďalej zdržiava v tomto tábore, nemožno vylúčiť, že vzhľadom na všetky relevantné okolnosti toto správanie odôvodňuje uloženie sankcie príslušným vnútroštátnym orgánom na základe článku 20 ods. 4 smernice 2013/33.

63 V tejto súvislosti v prvom rade podľa článku 18 ods. 6 tejto smernice členské štáty zabezpečia, aby boli žiadatelia premiestňovaní z jedného ubytovacieho zariadenia do druhého len „v nevyhnutných prípadoch“. Z toho vyplýva, ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 49 svojich návrhov, že premiestnenie žiadateľa o medzinárodnú ochranu môže byť potrebné, najmä ak si to vyžaduje kapacita prijímacích zariadení, za predpokladu, že si to vyžaduje ich primeranosť z hľadiska osobitných potrieb tohto žiadateľa, alebo aj vtedy, ak má uvedený žiadateľ ťažkosti s adaptáciou v pobytovom tábore, v ktorom sa nachádza. Navyše treba uviesť, že, ako rozhodol Súdny dvor v prípadoch uvedených v článku 20 ods. 4 uvedenej smernice, ako sankcia môže byť rozhodnuté premiestnenie žiadateľa o medzinárodnú ochranu do iného pobytového tábora, než je ten, v ktorom sa nachádza [pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. novembra 2019, Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, bod 52, a z 1. augusta 2022, Ministero dell’Interno (Odňatie materiálnych podmienok prijímania), C-422/21, EU:C:2022:616, bod 43].

64 Je síce potrebné uviesť, že rozhodnutie o premiestnení žiadateľa o medzinárodnú ochranu z jedného ubytovania do druhého na základe článku 18 ods. 6 smernice 2013/33 predstavuje rozhodnutie o poskytnutí výhod stanovených touto smernicou v zmysle jej článku 26, proti ktorému musí byť v súlade s týmto posledným uvedeným ustanovením prípustný opravný prostriedok v rámci postupov stanovených vnútroštátnym právom a prinajmenšom v poslednom stupni konania opravný prostriedok pred súdnym orgánom. V dôsledku toho z tohto článku 26 vyplýva, že ak sa žiadatelia o medzinárodnú ochranu domnievajú, že ubytovanie, do ktorého majú byť premiestnení, nespĺňa požiadavky smernice 2013/33, môžu na príslušnom súde uplatniť svoje právo na ubytovanie za podmienok stanovených na tento účel touto smernicou (pozri analogicky rozsudok zo 14. mája 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU a C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, body 296 a 298).

65 Okrem prípadu zrušenia dotknutého rozhodnutia o premiestnení, pozastavenia jeho účinkov alebo jeho späťvzatia je však uvedený žiadateľ povinný konať v súlade s týmto rozhodnutím. Hoci z článku 12 tejto smernice vyplýva, že na prijatie opatrení prijatých na zlúčenie rodín sa vyžaduje súhlas žiadateľa o medzinárodnú ochranu, z ostatných ustanovení uvedenej smernice a najmä z jej článku 18 totiž nevyplýva, že rozhodnutie o premiestnení do iného pobytového tábora si vyžaduje súhlas tohto žiadateľa, pokiaľ nejde o tento konkrétny aspekt.

66 V druhom rade článok 20 ods. 4 smernice 2013/33 stanovuje, že „členské štáty môžu určiť sankcie „za závažné porušenia vnútorného poriadku pobytových táborov, ako aj za obzvlášť násilné správanie“ zo strany žiadateľa o medzinárodnú ochranu.

67 Pokiaľ ide konkrétne o pojem „závažné porušenia vnútorného poriadku pobytových táborov“, treba na jednej strane uviesť, že vzhľadom na to, že smernica 2013/33 nespresňuje rozsah tohto pojmu, článok 20 ods. 4 tejto smernice ponecháva na členských štátoch, aby určili povinnosti obsiahnuté v tomto poriadku, ktorých nedodržanie predstavuje jeho „porušenie“ a ktoré môže viesť k uloženiu sankcie, pričom toto „porušenie“ musí mať určitý stupeň závažnosti.

68 Na druhej strane vzhľadom na absenciu výslovného obmedzenia v znení uvedeného ustanovenia a vzhľadom na potrebu vykladať ustanovenia práva Únie spôsobom, ktorý zachová ich potrebný účinok [pozri analogicky rozsudok z 1. augusta 2022, Ministero dell’Interno (Odňatie materiálnych podmienok prijímania), C-422/21, EU:C:2022:616, bod 30 a citovanú judikatúru], pojem „vnútorný poriadok pobytových táborov“ v zmysle článku 20 ods. 4 smernice 2013/33 sa má vykladať široko tak, že zahŕňa všetky pravidlá uplatniteľné na tieto zariadenia, ktoré musia žiadatelia o medzinárodnú ochranu počas svojho pobytu v nich dodržiavať.

69 Z toho vyplýva, že obsadenie ubytovania v pobytovom tábore žiadateľom o medzinárodnú ochranu, na ktorého sa vzťahuje rozhodnutie o premiestnení do iného pobytového tábora, môže predstavovať porušenie pravidiel uplatniteľných na prvý pobytový tábor, keďže z dôvodu tohto rozhodnutia mu už toto ubytovanie nie je pridelené, a preto v súlade s týmito pravidlami v ňom nemôže zostať.

70 Pokiaľ ide o závažnosť porušenia uvedeného v článku 20 ods. 4 smernice 2013/33, treba ju posúdiť vzhľadom na všetky okolnosti prejednávanej veci, a najmä na dĺžku nezákonného pobytu v dotknutom zariadení, jeho trvalý charakter, na opatrenia, ktoré už voči žiadateľovi o medzinárodnú ochranu prijal správca pobytového tábora a príslušný vnútroštátny orgán na účely jeho odchodu z dotknutého ubytovacieho zariadenia, na oprávnenosť alebo neoprávnenosť dôvodov tohto zotrvania a na negatívne dôsledky, ktoré má pre vnútroštátny systém prijímania žiadateľov o medzinárodnú ochranu.

71 V tejto súvislosti, ako v podstate zdôrazňuje generálny advokát v bode 50 svojich návrhov, žiadateľ o medzinárodnú ochranu, ktorý má ubytovanie zodpovedajúce potrebám početnejšej rodinnej jednotky, než je jeho vlastná, ale odmieta ho uvoľniť a ktorý bez legitímneho dôvodu kategoricky a trvalo nesúhlasí s premiestnením do ubytovacieho zariadenia prispôsobeného jeho rodinnej situácii, zbavuje správcu dotknutého pobytového tábora možnosti prideliť obývané ubytovacie zariadenia rodine alebo osamelým žiadateľom, ktorých potreby toto zariadenie spĺňa. Takéto odmietnutie tak môže ohroziť efektívne riadenie ubytovacích kapacít dotknutého členského štátu a v konečnom dôsledku dosiahnutie cieľa stanoveného v článku 18 smernice 2013/33, ktorým je zabezpečiť, aby žiadatelia o medzinárodnú ochranu boli ubytovaní v pobytových táboroch, ktoré poskytujú primeranú životnú úroveň. Z toho vyplýva, ako uviedol generálny advokát v bode 51 svojich návrhov, že takéto správanie môže predstavovať „závažné porušenia vnútorného poriadku pobytových táborov“ v zmysle článku 20 ods. 4 tejto smernice, ktoré môže viesť k uloženiu sankcie.

72 V treťom rade, pokiaľ ide o povahu sankcií, ktoré možno uplatniť na základe tohto ustanovenia, treba pripomenúť, že ako rozhodol Súdny dvor, uvedené ustanovenie výslovne nevylučuje, že by sa sankcia nemohla týkať materiálnych podmienok prijímania [pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. novembra 2019, Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, bod 44, a z 1. augusta 2022, Ministero dell’Interno (Odňatie materiálnych podmienok prijímania), C-422/21, EU:C:2022:616, bod 37].

73 Súdny dvor však tiež rozhodol, že uloženie sankcie, ktorá by iba na základe dôvodu uvedeného v článku 20 ods. 4 smernice 2013/33 spočívalo v odňatí, i keď len dočasnom, všetkých materiálnych podmienok prijímania alebo materiálnych podmienok prijímania týkajúcich sa ubytovania, stravy alebo oblečenia, by bolo nezlučiteľné s povinnosťou zabezpečiť žiadateľovi o medzinárodnú ochranu dôstojnú životnú úroveň vyplývajúcu z článku 20 ods. 5 tretej vety tejto smernice, pretože táto sankcia by ho zbavila možnosti uspokojiť svoje najzákladnejšie potreby, ako sú ubytovanie, strava, oblečenie a umývanie sa [rozsudky z 12. novembra 2019, Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, bod 47, a z 1. augusta 2022, Ministero dell’Interno (Odňatie materiálnych podmienok prijímania), C-422/21, EU:C:2022:616, bod 39].

74 Takáto sankcia by navyše viedla k porušeniu požiadavky proporcionality zakotvenej v článku 20 ods. 5 druhej vete smernice 2013/33, pretože aj prísnejšie sankcie, ktorých cieľom je zamedziť v trestných veciach porušeniam alebo správaniam uvedeným v článku 20 ods. 4 tejto smernice, nemôžu žiadateľa o medzinárodnú ochranu zbaviť možnosti, aby uspokojil svoje najzákladnejšie potreby [rozsudky z 12. novembra 2019, Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, bod 48, a z 1. augusta 2022, Ministero dell’Interno (Odňatie materiálnych podmienok prijímania), C-422/21, EU:C:2022:616, bod 40].

75 Pokiaľ ide o sankciu, ktorá by iba na základe dôvodu uvedeného v článku 20 ods. 4 smernice 2013/33 spočívala v obmedzení materiálnych podmienok prijímania, vrátane odňatia alebo obmedzenia denných dávok, príslušným vnútroštátnym orgánom prislúcha, aby za každých okolností zabezpečili, že v súlade s článkom 20 ods. 5 tejto smernice je takáto sankcia vzhľadom na osobitnú situáciu žiadateľa o medzinárodnú ochranu, ako aj na všetky okolnosti danej veci v súlade so zásadou proporcionality a nie je proti dôstojnosti tohto žiadateľa (rozsudok z 12. novembra 2019, Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, bod 51).

76 Navyše členské štáty môžu v prípadoch uvedených v článku 20 ods. 4 smernice 2013/33 v závislosti od okolností daného prípadu a pod podmienkou, že budú dodržané požiadavky stanovené v článku 20 ods. 5 tejto smernice, uložiť sankcie, ktoré svojím účinkom nezbavujú žiadateľa o medzinárodnú ochranu možnosti využívať materiálne podmienky prijímania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. novembra 2019, Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, bod 52).

77 Napokon treba spresniť, že ak sú žiadatelia o medzinárodnú ochranu, ako je to vo veci samej, otec so svojím maloletým dieťaťom, to znamená „zraniteľné osoby“ v zmysle článku 21 smernice 2013/33, orgány členských štátov musia pri prijímaní sankcií podľa článku 20 ods. 4 tejto smernice, ako vyplýva z článku 20 ods. 5 druhej vety uvedenej smernice, náležite zohľadniť konkrétnu situáciu týchto osôb, ako aj zásadu proporcionality (pozri analogicky rozsudok z 12. novembra 2019, Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, bod 53).

78 V tejto súvislosti z článku 23 ods. 1 smernice 2013/33 vyplýva, že pri preberaní ustanovení tejto smernice musia členské štáty v prvom rade prihliadať na najlepšie záujmy dieťaťa. Podľa tohto článku 23 ods. 2 členské štáty pri posudzovaní tohto najlepšieho záujmu musia náležite zohľadniť najmä také faktory, ako sú blaho a sociálny rozvoj maloletej osoby, pričom sa osobitná pozornosť musí venovať jej osobnej situácii, ako aj faktory jej bezpečnosti a ochrany (rozsudok z 12. novembra 2019, Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, bod 54).

79 Treba ešte spresniť, že ako vyplýva z bodu 63 tohto rozsudku, tento výklad článku 20 ods. 1 písm. a) a článku 20 ods. 4 smernice 2013/33 sa nedotýka možnosti príslušných orgánov prijať, najmä s cieľom zabezpečiť efektívne riadenie prijímacích kapacít, rozhodnutie o premiestnení žiadateľa o medzinárodnú ochranu do iného pobytového tábora predstavujúceho jeho nové miesto pobytu, v ktorom bude naďalej využívať primerané materiálne podmienky prijímania, pokiaľ je toto rozhodnutie v súlade s požiadavkami stanovenými v tejto smernici. V situácii, akou je situácia uvedená v bode 71 tohto rozsudku, preto smernica 2013/33 nebráni tomu, aby príslušné orgány v prípade potreby v súlade so zásadou proporcionality a za predpokladu, že nie je možné prijať žiadne iné menej obmedzujúce opatrenie, využili donucovacie právomoci, ktoré im priznáva vnútroštátne právo, na vykonanie premiestnenia tohto žiadateľa, pričom dbali na zabezpečenie rešpektovania základných práv uvedeného žiadateľa a jeho dôstojnosti v súlade s odôvodnením 35 tejto smernice.

80 S prihliadnutím na všetky predchádzajúce úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 20 ods. 1 písm. a) smernice 2013/33 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej môže príslušný orgán odňať žiadateľovi o medzinárodnú ochranu, ktorý odmietne jeho premiestnenie do iného pobytového tábora, než je ten, v ktorom je ubytovaný, všetky materiálne podmienky prijímania, čím však nie je dotknutá možnosť uložiť mu sankciu, akou je najmä obmedzenie materiálnych podmienok prijímania, ak toto opakované odmietnutie predstavuje závažné porušenie vnútorného poriadku pobytových táborov v zmysle článku 20 ods. 4 tejto smernice, a za predpokladu, že sú splnené podmienky stanovené v jej článku 20 ods. 5.

O trovách

81 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Článok 20 ods. 1 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu,

sa má vykladať v tom zmysle, že:

bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej môže príslušný orgán odňať žiadateľovi o medzinárodnú ochranu, ktorý odmietne jeho premiestnenie do iného pobytového tábora, než je ten, v ktorom je ubytovaný, všetky materiálne podmienky prijímania, čím však nie je dotknutá možnosť uložiť mu sankciu, akou je najmä obmedzenie materiálnych podmienok prijímania, ak toto opakované odmietnutie predstavuje závažné porušenie vnútorného poriadku pobytových táborov v zmysle článku 20 ods. 4 tejto smernice, a za predpokladu, že sú splnené podmienky stanovené v jej článku 20 ods. 5.

Podpisy